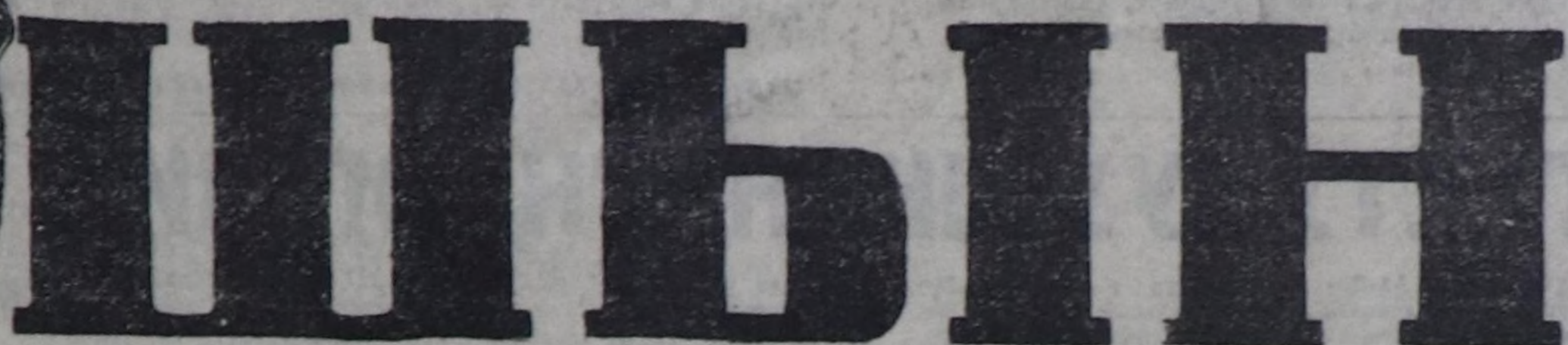

Өртээ 3 көпөөк

[illegible]

тэр байдус аугаа
KHO-нун програм
(ЮНЕСКО) дээр илжмж
жигтэйгээ албан ч
идеялагийн хаара тудал
гемж чухал деп санал
бис.

Моон-биле чөлөөлсүм
тин бот-боттары-биле
заалгж дегейнэстмэ
томуулг айтыржлары-би
ды дайын томуулг ай
лары база бар дээрэн
херек. Би ээргэ бөгүн э
айтырт. Бир эвс жин
релгест яарулд дайны

рун алып болза, кандыг
болурун Чернобыльга
авария база каттап бад
күчүстү. Мөөңөттүнгө
дуг күчүлөр Чернобыльга
төгрөгө муң-муң каттап
тып болбай.

Ядролуг айттыргары
чөңгөй чыдыгысыз би
дэрия Совет чырап бодун
нууң болташ бүгү кичи
редеттеини айымы чок
биле төлөшкөн бүгү ба
дарны өрөөнүп көргөш.

дуг шөвөгдөдөг бодууц нь талзлагч мөөгөртийнх нь бодууцтай адилтгаж, дараагийн жилд август 6-га, долдарагч, чус-чус мун кижил, амьтнын элгэн баш, атомтук бомбын 40 чимг, мунда япон хоорай Хиреж октаи хүнг чадар уул деп шингитрийн хүлээн авч

да дүргелен аяйылдың
жуктарын бүгү харысма-
ле болд, дөлөгей нияти
гезинин саладым дыйын
руиче Каттыкшык Штат
бизе казат кыйгырып ту
АКШ-та баштап турарлы
жилерин амьдыралы б
кадыкшылы дүш боттар
саягы салмышыны
херек-биле бадьткан

Европаның кайы-аа к
энийнң басты үздээт ады
белен найтисылланып
кыжээ, Хирокимага-даа д
дарый ужуражыр болг
ролуг шенделди хорруу
гаймалда дугуржур деп
дент Рейгана кийрген
лымны бадыйткап түр ме

Делегей хэрмизааи
чаа турушту, өлүмүгү
чепекти эндере буда

жасдарыңа болгаш де
де полтиктик байдалды
зини-биле экижидеринге
ангы социал системазы
недеринч куженишкин
каттыштыраын ядраууг
чыл эң шыннын негел
Ылчан бугу чурттарынын
гаш улустарнын уре-туу
кады ажилдажылганынын
гем оруукты азыттын
Черинч бугу **КИЖИЛ**

ЧАРЫШ ЧЕДИИШКИНИН БЫРАЗЫ, КИЖИЗИДИКЧИ КҮШ

№ 5, 1986 ч. Май

Социалисттик чарышты ажалдын шынарын бедидеринче, камналга болгаш хумагалаалдыг чорукче, коллектив бүрүзүңгө, ажалдаар чер

бүрүзүңгө көрдүңгөн сорулгаларны чедип алырынче угландырган турар ужурулгу.

(Партиянын XXVII съездинде СЭКП ТК-ниң Политиктиг наставниден).

ЭДЕ ТУРГУСТУНУУШКУНУҢ ЭГЕЗИ

Бо чылдың бирги кварталының түңсөк-биле Ак-До-
вураттың автоурууштуруу коллективин республиканың транспорт, харылаа бугурууштуруу
аралыга социалисттик чарышты тилекчи болуп, СЭКП
обкомунда, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлениин,
проблемачуларга болгаш ВЛКСМ обкомунун шал-
чик Кызыл туу-биле шаңнаткан. Мурунку чылдарда
паялык оонадалар чедир күөстүмөй турган бу-
дургага коллектив канчап муракчыларын одуруун-
че кирген?

Мымдыг айтырым бир ду-
гаарында АТБ-ниң начальниги
И. Ю. Грейсерака сонургап
салдым.

— Партия, чазактың сөөлү
үдүргөн доктала-шынтылар-
ынче үлөүлөшкөн, ажал-агы-
йышты чедир ажаллавын
турар муракчыларынчы
чыл эгезинде илери, партия-
ның XXVII съездин төлөткөн
укуктар дээр, оң түлөү алган
документаларын амыдаларга
боттандырып-биле буду-
ругага ажаллаа турар кижилер
ортузунга организацик,
масса-политиктиг ажалдарын
күөстөдирген бис. Съездин
айтыштыгына дүүштүр
ажыл-агыштын стилги
болгаш арга-методтарын эде

тургузуп эгезин бис — деп,
ол чугаалап, сөөлү үлөү буду-
ругага ажаллаа эгезин чаз
чүдүлгөн тодаргай көргүстү.

Сөөлөгө чыгыс эгезге
ажылдап турган ажалчыларын
ам ийи эгезге ажаллаа
кылдыр эде тургускан. Авто-
мобилдерин болгаш автобус-
тарын техниктиг ажаллаа,
септелгенин кылып турган Ва-
сийа Дамалай, Күжүт-оол
Күжүт оларын керээз-биле
ажылдаа чаз аргаже шынчы-
кен. Чамдык ЗИЛ-130, КамАЗ
— 5511 машиналарын боду
дүжүр принциптерин кылдыр
эде кылдып, ажаллаа кий-
ген. Ол микшак Ак-Доурак
— Абаза оруун эде кылдып,
агалдып турар автоурууда чедир
КамАЗ машиналарын тургууш-
ку чокка ажаллаадыр-биле
ийи-ийи чолчаа ажаллаа
кылдыр тургускан. Бо болгаш
өскө-даа чаз чүдүлгөн буду-
ругага ажаллаа, шынтыктан
улуг ажалдыг болганын на-
чалык таныштырды.

Оон алында будуругага
ажылчыларын ажаллаадыр-
ган чамдык таарымалыг чүд-
лөр кылдырган болгаш моон

сонгаар-даа кылдынар. Эрт-
кен беш чылда АТБ-ниң дис-
петчер, техниктиг хайгаарал,
амидирал албан черлерин, ав-
тошкола, котельная, цехин,
чылдылга системаларын, де-
вискаторын дескиндир демир-бе-
тон чериер кылдып, эде кыл-
дышканлар, капитал септел-
генин кылган. Автомобиль
парымынчы барык 60 хууун
улуг будуругага автомашин-
налар — КамАЗ-тар-биле
чарткан. Ам будуругага чаз
столоваяны, ийи аал ишти
чурттаар курталга бажынын,
спорт залын, девискаторго
спорт шөлүн, КамАЗ-тар, авто-
бустар септээр, амыг уеин не-
гелдерин-биле бодунда кылды
булуңтуг, амыдалар-халы-
рга коршустарын септел-
генин тууду эгезин.

Ак-Доурак АТБ-нде шуну-
ту 500 хире ажаллаачылар
бар. Оларын иштине чол-
чалар 264 кижилер. Тус-тус
кижилер, чолчаачылар, колонна-
лар, бригадалар аразында со-
циалисттик чарышты калбар-
ган. Олар шунту планниг, со-
циалисттик күөстүлүг, Ком-
мунисттик күш-ажылдыг, ша-
лыччы деп бекит атты 43
кижи чаллап алган. Коллектив-
те күш-ажылдыг сагыла-чурум-
ну шынтыктанган. Чүдүм
үрөкчилерин-биле, ажаллаа-
дыр демсел күөстүлгөн. Бо
таалам-биле тускай комиссия-
ларын тургускан. Бо бүтүн
түңсөк-биле орук-транспорт
үрөкчилерин эртек чылдын
дөрт айларында 6 турган бол-
за, бо чылдың чыгыс болган.

Ажылдаа үнер-кьер чорук-
тар, ээриктер септер черге
киргенериниң саны, ажаллаа
оонадалар, ажал шыг уер чо-
руктар дыка кызырлан. Ын-
чангаш будуруга бо чылдың
бирги кварталында чүк сөөр-
түлгезиниң хемчээлиниң пая-
нын 123,7 хуу, пассажирлер
аргыштыгына 114,6 хуу,
күш-ажылдыг будуруга-
луун 125,6 хуу күөстүлгөн,
тижиски болганын ол.

Паялык оонадаларын бол-
гаш социалисттик күөстүлгөн
күөстүлгөн будуругага чыл
чылда ажаллаа турар му-
ракчыларын үлүг уур. Олар-
га коммунист В. П. Ковшин,
В. Д. Дамалай, Ю. И. Вол-
ков, Н. Р. Рубин, В. А. Бог-
данов, Ш. Х. Шахмуратов, Т.
Д. Сарыглар, Ф. Н. Влахин
болгаш өскөлерин-даа кий-
ген үлүг уур болган. Ам ийи-
лаш будуругага планниг
оонадаларын күөстүлгөн
коллективте айгы-шугу нация-
ның кижилерин аразында
адам-дууламчык быгыт на-
йырап кол черин база эгезин.
Ажылчыларын културлук
дисциплинага, хостуг үезин
оң ажаллаадыр-биле тускай
комиссияларын тургускан.
Оларда сал-огород эстүрени-
ни, културлук амыдалар,
спорт-массалыг ажаллаа чор-
гууар комиссиялар ажал-
лаа турар.

Бирги кварталда АТБ-ниң
коллектив камналга талаа-
ге база кичилегин салып, ба-
гай эвес ажаллаа. Ол 773,1
ккалорий чыгыт энергия-

зын, 227,4 муң квт-шак элек-
троэнергия, 12,1 тонна ди-
азол кывар чүлүң, 1,6 тонна
бензин, 137,1 тонна чижел-
лээн хомур-дашты камнап ал-
ган. Камналга талаа-биле со-
циалисттик чарышты база ор-
ганизастаан. Чарышты түңсө-
лөри аялап, кварталдан уна-
рун, тилекчилерин шайлап,
мактап турар.

Ажыл-ажынын бугу-ле
чүөш шунту эде тургусту-
ну, кварталдан чаз база бол-
гаш, чедир кылдырмаан,
партияның XXVII съездинин
негелдерин дүүштүр кыл-
дыр ажаллаадыр-биле, чүк-
ту дүжүр, чүдүрениң хей
үе-шак үлүг турар, машина-
ларын ажа турар чоруун кы-
зырар, хоорай, суурлар иш-
тинге пассажирини ма-
нашкын чок аргыштырары,
күш-ажылга механизация, ав-
томатизацияны кеңир ажал-
лаадыр дээр шыкка, кол чүд-
лөр чедир кылдырмаан турар
— деп, И. Ю. Грейсеров түң-
сөк-биле чугаалады.

Ол шын. Будуругага му-
рункуда ам-даа шынтыктар
айтырлар хей. Оон алында
чылдың баштайгы чылдың
дисциплинага эгезин. Кызыл
туугут коллективте ол бүтүн
чедир шынтыктан, партияның
XXVII съездинин салгач со-
рулгаларын күөстүлгөн дээр
эгезин эде бажынын улам хере
болуп, моон-даа сонгаар че-
дикчилерин ажаллаадыр
дээр-биле бугурулган.

И. Ю. ГРЕЙСЕРОВ.
Барыш-Хемчик район.

ЧАҢГЫС ААЙ НАРЯД ЁЗУГААР

Кызылдың тууубу заво-
дунуң коллектив оон ийи-
ги беш чылдың баштайгы
чылдың эртен дөрт ай-
ларында бараанын про-
дукция будурун оонадалар
зын дыка ажаллаа. Ону
сайгарарын планын
118,9 хуу боттандырган.

Тууубу өрттердир төгсөк
суугуру эртен чылдың
козунда эде дерзинин
соонда коллектив ай са-
нында бекит көргүзүлгөн
чылдың баштайгы чыл
эгезинде бээр туш малаан
226 муң тууубу республи-
канын туугу органды
кызылдың чүдүрүп
чоруткан. Ол дээр-биле эртен
чылдың бо үези-биле де-
вискатор, бир миллион туу-
буну хейнү будурун,
паянга немес барык 300
муң тууубу будуруп үн-
дурп унаадыр күүсүлгөн
дээр-биле боттандырган
чылдың чыгыс аай наряд
ёзугаа ажаллаадыр-биле ба-
за кылган ажалдыг түң-
селги барындаа ажал-
лаа тоскоруңче шын-
чыл мадаа улуг ролюг
болган. Бекит будуругага
ажаллаадыр чедип
алдыр дээр социалист
чарышты бригадалар орту-
зунда калбарганын хо-
жула турарлар чок ажал-
даар арганы берген.

Мастер А. В. Логинов-
гуң удуруп турары сай-
лаанын калар черде ажал-
лаа турар ишчилерин
күш-ажынын шын органи-
зациянын ажаллаадыр
коллективте күш-а-
жылдыг көргүзүлгөн экижир.
Сай-алын үрүмкестен,
сорттаар ажаллаа мехка-
лаастаны тууга хер-
сөөр бо материалдарын
будурун болгаш оон
шынарын экижирген. Сай-
алын карьеринде ажал-
лаа турар Е. Бородин, В.
Абакин чарышты му-
руну одурууда чоруп ту-
рар.

В. К. Коенновтуң уду-
руп турары чугай эр-
дикчилер чыгыс аай на-
ряд ёзугаа ажаллаадыр
ишчилеринге бо хүн-
дерде бекиткен турар. Чугай
өртдикчилер эртен дөрт
айларын оонадаларын ды-
ка ажаллаа.

Дериг - херексөөр ийи
чарыш, солур ажаллаа
бо хүн-дерде заводка улам
чыл турар. Бо ажаллаа
чорутканын соонда буду-
руп улаадыр продук-
цияны шынарын экижир.

Г. ГОНИН.

ЧЕДИИШКИН ДААНГАШ

Тыва АССР-ниң министр-
ствонун будуругага дөрт
айың планниг оонадаларын
чедип чыгыштыр күөстү-
кен. План ёзугаа бир
миллион 919 муң рубльдин
бараанын сайгарар турган,
ону миллион 975 муңга
боттандырган. Бараанын
продукцияны 104,5 нор-
мативтиг арыг продукция
ны 103,1 хуу чедирген.

Тавдымдыг ийи ажал-
агыч чери республикада
эки чорутуудуң черлерин
бирээ. Олар план сай-
лыгынын чедип чыгышты
күөстүлгөн, бараанын про-
дукция сайгарарын 114,8
хуу чедирген. Нормативтиг
арыг продукцияны 23 муң
рубльге будуруп турган,
ону 24 муңга боттанды-
рган.

Ол микшак Кызылдың
Каа-Хемин, Улуг-Хем-
иниң ийи ажал-агыч че-
дери база чедип чыгышты
ажылдаа. Чижээ, Каа-
Хеминиң ийи ажал-агыч
чери мун сөөртүрүн 138,
дизин материалдарын бе-
леткээрин 111,1 хуу бот-
тандырган. Ам микшак
култура амыдалар-ха-
ндырлаа бараанын база
ажыл күөстүлгөн.

Ыяш ажал-агыч мини-
стерствонун будурун-
лери оон ийи беш чылдың
баштайгы чылдың план-
нын оонадаларын че-
дикчилерин күөстүлгөн
улам шудуру ажаллаадыр
хүлөшүн турар.

З. БАБЫР.
Тыва АССР-ниң Ыяш
ажыл-агыч министр-
ствонун экономика.

МУРНАКЧЫЛАР ХӨЙГЕ КӨСКҮ

Шын органиастаан социалисттик чарыш чүлө күш-
ажылдыг будуругага бедидеринче эвес, муну-шын
кижикилгенинче база улуг ролюг деп чүөс биди-
гир. СЭКП-ниң Программаның чаз аналганында:
«Социалисттик чарыш — ол дээр-биле ажалдыг чонунуң чо-
гадыкчы чоруун улам хөгжүлгөн чугаа хевир,
кижикиң эки шынарларын нитилелге үлөүлөшкөн
база ол микшак оң нитилелге бодунуң тургууш
байдыктарын бир кол аргазы» деп демдегелген.
Бистир бо хүн-деринде чер болганда, кайда-даа кижилер
СЭКП-ниң XXVII съездинин шынтыктарын
дүүштүр ажаллаа эде тургузар, кижилер бугуруу чаз ёзу-
бисе шыны ажаллаадыр дээр тургуп турар.

«Сукпак» совхоз — рес-
публикада муракчы ажал-агыч-
ларын бирээ. Совхоз эртен
чылдың күөстүлгөн эл са-
ларын ажал күөстүлгөн,
оон 2 млн. ажал арыг орула-
ны алган. Ажал-агыч чарыш
сөөлүгү үш-дөрт чылды ула-
штыр орулап ажаллаа, кү-
рөс планын докталаа ажал
күөстүлгөн, таара културала-
ар бир гектардан 15—18
контуг дүжүтүп эд, эки ми-
нарын мал чедип белеткен
ай келген.

Совхозтун муракчы брига-
дынин бригадирин Анатолий
Ермолов бодунуң бригадын
дугайында мынчаар чуга-
лаар.

— СЭКП-ниң XXVII съез-
дин бодунуң ажалын кижилер-
ниң шыны ажаллаадыр
контуг таарымалыг боттанды-
гускан. Ону чүлө бистир
бригадынның чижел-
лээн көрүп болган. Ам
чарыш алуус аргыга чаш-
тымын, кижилерин экин
кайгаар халдым бар
кылдыр. Ажалды эде тур-
гурушун, чаз ёзу-биле
ажыллаадыр дугайында чуга-
аа дүн буру ролго, телелел-
лээн-даа чоруп, солундары-
нда үрүктүг бижип турар-дыр.
Кайда-даа мындыг байдал
тургустурук турга, калчап
челер коопка ажаллаа боор.
Ам кол негелде болза, арыг
арын-түрү-биле ажаллаадыр,
иштерин мурунга шыны
боуру. Чүрүм түрүр дээр-
иштерин оорлаан-биле де-
мей болур. Чүгө дээр, иш-
терин ажал ажаллаа эсте-
рига калтар сен. Бот-оруга-
чарыла — ол дээр-биле кол-
лективте бугурулган.

шын чорук-тур. Моон му-
рунда чарышты муракчыла-
ры шаңгал ажаллаа кассадан
барып ап турду. Ам ону хей-
нү мурунга чарлаа тургаш
бээр апарган. Ол чорук чарыш-
тың ужу-улазын ажал
улааттырган. Ам чарыш
ажылдаары согуш апарган.

Анатолий Ермоловтуң, Вла-
димир Шелеховтуң, Юрий Фа-
леховтиң бригадалары ажал-
дын тенту түңсөк-
биле бот-оруга-чары-
галыг арга-биле ажаллаа ту-
рар. Бригада керээз дээр-биле
ол чүлө ажал-агыч кел-
дикчилер эвес, кижилерин муну-
шынның, кижилерин култу-
разынын, амыдалада тур-
жунуң алырын чыгаар ха-
ра тула бээр. Бригада аргазы
бир-ле дугаарында ажаллаа-
нын бот-башкыларын ме-
тоду-биле чоруп, алган ажал-
шылдын-даа дөңгө үлөжип,
күш-ажылды сагыла-чуруму
боттары шынтыктан, шаңгал
ажылды кижилер айы-биле
үлөжип турар. Чижээ, анаа өскө
иштерин дугаалап турар,
школада уруларын өр-
редилгелер, чүрүм бейи ха-
мааржыр. Бригада чөвүлгөн
ол бүтү айтырларын ажал-
чы кижилер арыг арын-тү-
рүң дүжүренин ёзугаар
шынтыктан турар.

Үстүңдө көргөн-биле мурак-
чы бригадаларын кижилер
Николай, Любовь, Дру-
бесовлар, Иван Колятин, Се-
ргей Соколов эки ажаллаа
дөңгө Москвада Улус ажал-
лаадыр чедип чыгышты
лелелгенин барып көрү ха-
лас путевка-биле шайытканлар.
Эркен айың түңсөк-биле

Б. СЕДЕН-ХУУРАК.

ОЛАРНЫҢ КӨРГҮЗҮТҮГЛЕРИ

Малаан чаш тодун оича-мелан кам-
нал, эки көргүзүлгөн чедип алырды
бо чылдың эртен дөрт айларын эгезин
таарымалыг болган. Чүгө дээр-
күш-ажылды коллективтер планниг оонадаларын,
социалисттик күөстүлгөн кү-
өстүлгөн дээр чарыскаларын каян-
дан-даа арыг бекиткен. Ыланга арга-
лаар, оон уламидан ажал шыг уер
прогудлар чоруктар чедип. База ол мик-
шак мал чедип, таара дүжүдүн чед-
чир кылдыр курал алганы мал бажы
иштеринге үлүг ужу-улазын болган.
Чижээ, саван, өскө-даа мал чедип кыш-
ты ажал, ам-даа эгезин эвес куралаа
арткан.

Оон уламидан «Найрал» совхозтун
Шавыч сайыры төртүчү чаз койга оона-
дыр 82 хурагын камнап алган. Хой-
жулар Алас Дамаш-оол, Хуурак, Баян-
маа, Байлак-оол Дован төртүчү чаз кой-
дан-ла тус-тус ажал-биле 35 хурагын
эстүргөн. Николай Норбу—90, Василий
Монгуш—85, Арай Монге —чүс башка
оонаштыр 84 хурагын эстүргөн.

Совхозта тускай эртемчилерин саны
немежип турар. Чижээ, Кызылда келчө
ажыл-агыч техникумунуң доукучу ажал-
агыч специалист Александр Калзан Шавыч
сайырында ажаллаа берген. Анаа эки
дугаар хойжу бригадын хүлөшүн бер-
ген.

Бир будун коллективте ажал-агышын
удуруп баштаары, планниг оонадаларын,
социалисттик күөстүлгөн күөс-
лээн ажаллаадыр бекит эвес ажал.
Салбырын удурутулду Очу-оол Ха-
лымов Норбуниң, специалисттерин, доо-

чун ажал-ишчилерин болгаш шалыч-
ларын арга-суменин ажаллаа, дүжүл-
ганын өрөшүн тургаш ажал бригадын со-
вхозтун салбырын, күш-ажылды коллек-
тивтерин көргүзүп аластын баштаган.

Оон удурутка хойжу бригада төртүчү
чаз койга оонаштыр 85 хурагын камна-
лаа эстүргөн. Ол дээр-биле салбыра
эвес, совхозтун ийи хойжу бригадаларын
арында багай эвес көргүстү.

— Бригадирин ажаллаа турары эки.
Моон сонгаар оон дүжүлганы ам-даа
немежир, ажал кижилер болур. Чүгө
дээр-биле ол кызык кижилер-деп, В. Ч.
Норбу бекит чугаалады.

Амкы социалисттик баштайгы күш-
ажылды бажынын кыл ажаллаа турар
ажыл-ишчилерин дөңгө турар ол. Дөң-
гөкчиге оорлаанган, күш-ажылдыг
темпилин кошкатпаа, бодунга болгаш
бригада кижилеринге бекит негелдеп
болуру, чаз чүдүлү эскерип, теш, ону
ажылдап өрөшүн, ажалда четтерин
эзер ам-даа негелттип турар.

Чазгалаанкынын келгени-биле хол-
баштыр хунуң агар алырларын хал-
сыралдып, дээр шынтыктарын дөңгө
турар. Улааа тургаларын уер, мича-
гаш чаз козунга база немежир. Кы-
зылда бекител ажаллаадыр база ту-
дукталып келер. Ол бүтүн ажалдыг кы-
лар организастаа дээр келчелерин
салбар ап эгезин.

Кайы-даа бригадын хойжулар б-
гүлде кыштыгы эгезин болуп, каян-
даа херектен дооруп, кышталарын үтөк
септелгенин дооруп турар.

А. ОКСУР.

ЧУРУКТА: «Кызыл улетпур туугу» өргөлиниң хоо-
чу туугузуу Карасал Долгай-оолович Кошкелдин дашчы,
бетончу болгаш бажынын мергендерин. Кызыл хоорай-
ның улуг туугуларын кымырлаа ол шалым үлүң кийип
келген. Бодунуң байлак арга-дуржулазын амык туугу-
жуларга дачынып берип турар. Б. Кошкар-оол удурутуу
он бригадалында амык туугузуулар хей. Хоочу туугузуу
Карасал Кошкелдин-биле калы ажаллаа амык дашчылар
Кызылда спорт комплексинин туудун бо хүн-дерде шалым-
нын кымыл турарлар. Олар апарыла туугу-монгаж ажал-
дарын планниг ажал күөстүлгөн, ам майын планниг
далаганын база ажал күөстүлгөн сорулгалыг ажаллаа турар-
лар.

О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОСУ.

КЫЗЫМАК ЧОРУКТУҢ ТҮҢНЕЛИ

Северная Шивасна Сан-
дай-оол 1973 чылдан бээр
«Бүрөс» совхозка малчылап
келген, хойжыларынчы биче
эвес арга-дуржулазын чедип
алган.

Кышталганын бекит-
кенин малчын чугаалаа
көөр, чүгө дээр-биле хойжу
кыш ажаллаадыр —шынтыг
шылдаа. Ындыг болганда,
ажаа бүтү талааг белеткен.
Кажаларын эки шынарын
септээр, мал чедип белет-
кени, четчир-биле кыштыг
чедип алыр. Ол микшак
хойжу эки септир алыр
кышталганын бекит
келди бирээ кылдыр хойжу

саваар. Ынчангаш чыгыс, кыс-
кыс уеде хойжун оларын, сү-
галдын шын таарымалыг
Индиге, бүрүлгө, хаттыг, чазы-
тыг, соок хүн-дерде малын ка-
лаа каларлар ол билир. Хой-
жынын эдерикчилерин чоруп
уеде ийи, организастаа
чорудуп келген.

Северная Шивасна-
найын үстүңдө ажаа
болгаш өскө-даа хойжун баш
санын эстүренин, продукту-
лун бедидерин, уксаалын
экижиринче улааткан хем-
чегерин чоруп уеде ийи,
башка харымсалга-биле юр-
лук турарынын ачымын эки
көргүзүлгөн чедип ап турар.
Он бирги беш чылда төртүр

чүс баш койга оонаштыр 104
хурагын менди дооруткан,
бир баштан-ла 3,8 килограмм
дүктү кыргып алган.

Дашкыраа ажал-сөөктин
харымсалга-биле ак септик
күөстүлгөн, чылдың-на эки кө-
ргүзүлгөн чедип ап келген
Северная Шивасна Сандай-
оолдун күш-ажылды партия
болгаш чазак бедидерин үн-
лөп көргөн. 1984—1985 чыл-
дын кымын уеде ийи Бүтү-
лүкчиге социалисттик чары-
штыгга мал ажаллаадыр
дүктүлгөн будурун көвү-
лдеринге чедип алган эе-
дикчилерин дээр хойжу
Күш-ажылды Алар орденин

III чергези-биле шаңнаткан.
Тыва АССР-ниң алдардыг
малчыга 1984 чылда тывас-
кан.

СЭКП-ниң XXVII съездинин
шынтыктарын амыдалаа
боттандырып-биле Север-
ная Шивасна бо чылдың та-
руу чүс баш хойдан 105 ха-
рагын менди дооруткан,
бир баштан-ла 3,9 кг дүктү
кыргып алырын күөстүлгөн.
Дүжүлгалыг хойжу 373
баш төртүр тойдан 400 ха-
рагын менди алган, хүлө-
лээн ажал күөстүлгөн.

Т. ХЕРТЕК.
Каа-Хем район.

ХЛЕБ КАМНАЛГАЗЫНГА ХАМААРЫШТЫР

Хлебта камнаа дугайында
айтыр чаз эвес, ол мурун-
да-ла тургустууп келген. Ын-
чалла-даа хлебке камналга чок
чорук болдулар таарымалар
ам-даа бар. Ону бистир Мугур-
Аксу суурдан көрүп болур.

Район тауунуң пекарнясында
10 кижилер составын бригада
ажылдаа турар. Оларын са-
гыла-чуруму эки, оон уламидан

3-кү арын. 1986 ч. май 16

